

ส่องสถานการณ์

พ.ว.วิชัย โชควัฒน

ลาโรงไปแล้วสำหรับงานมหกรรม

สมุนไพรมหาชาติ ประจำปี 2560 ที่จัดขึ้นอย่างยิ่งใหญ่ที่อิมแพ็ค เมืองทองธานี ระหว่างวันที่ 30 ส.ค.-3 ก.ย. 2560 ปีนี้เป็นครั้งที่ 14 มีแฟนพันธุ์แท้เข้ามาชมงานล้นหลามเช่นทุกปี

นายอินดีที่งานมีการพัฒนาขึ้นทุกปี จากพื้นที่จัดงาน 2 ฮอลล์ในปีแรก เพิ่มเป็น 3 ฮอลล์ในปีที่ 10 และยังคงเป็น 3 ฮอลล์ในปีนี้ มีสิ่งทีพัฒนาขึ้นอย่างเห็นได้ชัดคือ ผลิตภัณฑ์และสินค้าที่นำมาเสนอ มีการพัฒนาขึ้นมาก โดยมีการประกวดและให้รางวัลทั้งแก่องค์กรหน่วยงาน คือพื้นที่ต้นแบบดีเด่นแห่งชาติ และรางวัลผลิตภัณฑ์สมุนไพรมหาชาติดีเด่นระดับชาติ (Prime Minister Herbal Award) เพื่อเป็นกลไกการขับเคลื่อนตามนโยบายประเทศไทย 4.0 โดยปีนี้กำหนดสโลแกนของงานคือ “เสน่ห์ไทย สมุนไพรไทย 4.0”

ความก้าวหน้าทางวิชาการที่เห็นได้ชัดเจนนคือ ในการจัดประชุมวิชาการ ซึ่งเริ่มมาตั้งแต่การจัดงานครั้งแรก

หมอไทยดีเด่นแห่งชาติ 2560

เดิมไม่มีผลงานทางวิชาการของนักวิชาการ (Submitted Papers) เสนอเข้าสู่งการพิจารณาของคณะกรรมการเลย มีแต่งงานของนักวิชาการรับเชิญ (Invited Papers) ที่มานำเสนอ แต่ปีนี้ มีงานของนักวิชาการนำเสนองานทั้งสิ้น 182 ชิ้น คัดเลือกเหลือ 124 ชิ้น ซึ่งต้องให้นำเสนอด้วยวาจา (Oral Presentation) เพียง 40 เรื่อง อีก 84 เรื่อง ต้องให้นำเสนอในรูปแบบโปสเตอร์ (Poster Presentation)

ประธานในพิธีเปิดงานในปีนี้เป็น พล.ร.อ.ณรงค์ พิพัฒนาศัย รองนายกรัฐมนตรี ซึ่งให้เกียรติมาเป็นประธานเป็นปีที่ 2 แล้ว ได้แสดงปาฐกถาพิเศษ เรื่องสมุนไพรราวครึ่งชั่วโมงโดยไม่ต้องดูโน้ตเลย และสามารถออกลูกเล่นลูกฮาได้หลายมุข แสดงว่าสมุนไพรมหาชาติได้หลายมุข แสดงว่าสมุนไพรมหาชาติได้ยกระดับเป็นระเบียบวาระแห่งชาติไปแล้วอย่างชัดเจน

สำหรับรางวัลเกียรติยศหมอไทยดีเด่นแห่งชาติประจำปีนี้ ได้แก่ คุณพ่อทองสา เจริญตา วัย 80 ปี ซึ่งยังมีสุขภาพดี กระฉับกระเฉง เดินป่าเข้าไปเก็บสมุนไพรมหาชาติ

คุณพ่อทองสา เจริญตา เป็นชาวอีสานโดยกำเนิด เกิดและเติบโตที่

อ.เลิงนกทา ซึ่งเดิมอยู่ใน จ.อุบลราชธานี ปัจจุบันอยู่ใน จ.ยโสธร ท่านเกิดเมื่อวันที่ 1 เม.ย. 2480 ปัจจุบันพำนักอยู่ ณ บ้านห้วยคล้อ ต.พาน้ำย่อย อ.หนองพอก จ.ร้อยเอ็ด

คุณพ่อทองสา เป็นหมอพื้นบ้านที่แปลกกว่าหมอพื้นบ้านทั่วไป เพราะเป็นหมอโดยการศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองมาตั้งแต่แรกเริ่มเมื่อ 56 ปีที่แล้ว จากความจำเป็นต้องหาทางเยียวยารักษาน้องสาว 2 คนที่ล้มป่วยและไม่มีหนทางที่จะไปรับการรักษาจากที่ไหน

ย้อนไปสมัยเป็นเด็ก คุณพ่อทองสาเรียนจบเพียงชั้นประถม 4 จากโรงเรียนบ้านดงยาง อ.เลิงนกทา หลังจากนั้นได้บรรพชาเป็นสามเณรอยู่ 2 พรรษา จนอายุครบบวช จึงได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุอยู่ 2 พรรษา ณ วัดดงยาง อ.เลิงนกทา แม้จะมีความรู้พื้นฐานเพียงชั้น ป.4 อยู่ในวัดชนบทห่างไกล แต่คุณพ่อทองสา มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนระหว่างอยู่ในสมณเพศ จนสามารถอ่านเขียนอักษรธรรมอีสาน และอักษรไทยน้อยได้จนชำนาญ และนายอินดีที่แม่จะลาสิกขาออกไปช่วยบิดามารดาทำไร่ทำนา

แต่ความรู้ที่ร่ำเรียนมาได้ลิ้มเลียนหายไป เมื่อน้องสาว 2 คนล้มป่วยและไม่มีโอกาสได้รับการรักษา คุณพ่อทองสานึกถึงก้อมยาไบลานบนหิ้งพระที่บ้าน จึงได้ไปหยิบตำราผูกใหญ่ซึ่งเป็นทรัพย์สินมรดกของบรรพบุรุษมาเปิดอ่าน

วันนั้นเป็นวันพระใหญ่ขึ้น 15 คำนำประหลาดที่คุณพ่อทองสานสามารถอ่านอักษรธรรมในใบลานได้อย่างคล่องแคล่ว จึงได้ตั้งจิตอธิษฐาน ยกชั้นครูด้วยตนเอง ปรงยาตามตำราขึ้นรักษาไข้ของน้องสาวจนหาย ทำให้มีชื่อเสียงไปทั่วหมู่บ้านและมีคนเจ็บคนไข้มาขอให้ช่วยรักษาหลายราย ทำให้คุณพ่อทองสานต้องศึกษาดำรงจากใบลานนั้นจนความรู้เพิ่มพูน เมื่อมีคนไข้มาขอพึ่งพา คุณพ่อทองสานใช้ความรู้ที่ศึกษาจากตำรา ประกอบกับความเอาใจใส่ และความเมตตากรุณา ช่วยแก้ไขเยียวยาให้คนไข้ได้มากรายขึ้นตามลำดับ จนชื่อเสียงเลื่องลือไปไกล ทำให้มีคนไข้มาจากทั้งกาฬสินธุ์ ยโสธร มุกดาหาร และร้อยเอ็ด

ความรู้จากตำราและประสบการณ์จากการดูแลรักษาคนเจ็บคนไข้ คุณพ่อทองสานเพิ่มพูนความรู้และสะสมสมุนไพร ทั้งพืชวัตถุ สัตว์วัตถุ และ

ธาตุวัตถุ กว่า 500 ชนิด ทั้งจากละแวกบ้าน และในป่าผาน้ำน้อย ป่าสงวนแห่งชาติภูค้ำบก และป่าสงวนแห่งชาติภูแดงแซง คุณพ่อทองสานมียาหอใหญ่หลายหอ เวลาไปรักษาคนไข้ที่บ้านก็หอบยาหอใหญ่ไปด้วย ทำให้ชาวบ้านขนานนามท่านว่า “หมอทองสา หมอยาชุมใหญ่” คุณพ่อทองสานนิยมปรงเป็นรูปแบบ “ยาฝน” เพราะเห็นว่า “ยาฝนนี้ดี ทำง่ายและรวดเร็ว”

แม้ในปัจจุบันบริการการแพทย์และสาธารณสุขจะเจริญขึ้นมาก และกระจายไปถึงชนบทห่างไกล แต่คุณพ่อทองสานก็ยังเป็นที่พึ่งของคนไข้จำนวนมาก โดยเฉพาะในโรคเรื้อรังที่หายยาก เช่น อัมพฤกษ์-อัมพาต

นอกจากการช่วยเหลือเยียวยาคนเจ็บคนไข้แล้ว คุณพ่อทองสานยังอุทิศตนถ่ายทอดความรู้แก่ลูกศิษย์ และนิสิตนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยหลายแห่ง เช่น มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และยังสามารถรับตำราไว้หลายเล่มรวมทั้งได้รับการยอมรับให้เข้าไปให้บริการตรวจรักษาคนไข้ในโรงพยาบาล

ส่งเสริมสุขภาพตำบลเป็นประจำ สัปดาห์ละวัน

คุณพ่อทองสานได้รับการยอมรับจากทางราชการ โดยคณะกรรมการวิชาชีพแพทย์แผนไทย มอบใบอนุญาตประกอบโรคศิลปะ สาขาการแพทย์แผนไทย ประเภทเวชกรรมไทยให้แก่ท่าน เมื่อปี 2554

ในปี 2556 ท่านได้รับยกย่องให้เป็น “**ปราชญ์ชาวบ้านด้านยาสมุนไพรพื้นบ้าน**” จากองค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำน้อย อ.หนองพอก จ.ร้อยเอ็ด ปี 2557 ได้รับเกียรติบัตรเป็นหมอพื้นบ้านดีเด่น จ.ร้อยเอ็ด จากกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ปี 2558 ได้รับเกียรติบัตรยกย่องเป็นผู้มีผลงานดีเด่นทางวัฒนธรรมประจำปี 2558 จากมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปี 2559 ได้รับยกย่องเป็นหมอไทยดีเด่น เขตบริการสุขภาพที่ 7 ของกระทรวงสาธารณสุข และในปีนี้คณะกรรมการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพแห่งชาติได้พิจารณาแล้วมีมติเอกฉันท์คัดเลือกและประกาศเกียรติคุณคุณพ่อทองสา เจริญตาเป็นหมอไทยดีเด่นแห่งชาติประจำปี 2560 ■